

Een wezenlijk verschil tussen de situatie in België en het bevrijde Zuiden was voorts dat in België vrijwel onmiddellijk weer een regering kon gaan functioneren die in Brussel een normaal departementaal apparaat tot haar beschikking had. In België evenwel ontbrak een gemilitariseerde organisatie die in haar contacten met de voor België gevormde *Shaef-Mission* (deze stond onder leiding van de Britse *Major-General* G. W. E. J. Erskine) voor de belangen van de burgerbevolking kon opkomen. Gevolg was dat de Geallieerde strijdkrachten in België alles vorderden wat zij nodig hadden zonder dat er sprake was van overleg met een Belgische militaire gezagsorganisatie; zo stond ook de pers in België niet onder een door Belgen maar onder een door de *Shaef-Mission* uitgeoefende censuur. Dat directe ingrijpen van de Geallieerden heeft er tot een reeks klachten geleid.

De geschiedschrijving van België in de periode '44-'45 is helaas ernstig verwaarloosd maar de Enquêtecommissie had in '50 al kunnen weten dat, zo zich tussen Ganshof van der Meersch en Tschoffen enerzijds en de Belgische regering anderzijds niet de conflicten hebben voorgedaan die er aan Nederlandse kant wél kwamen tussen het Militair Gezag en de ministers, zich in België andere moeilijkheden hadden gemanifesteerd; het handhaven van de openbare orde had er tot grote strubbelingen geleid, ja een gezagscrisis doen ontstaan van een scherpste als Nederland niet heeft gekend.

Geven wij daar een overzicht van¹, dan merken wij in de eerste plaats op dat in België tijdens de bezetting naast een veelheid van kleinere illegale organisaties twee grote waren ontstaan, een 'linkse' en een 'rechtse', die elkaar met wantrouwen bekeken. De 'linkse' was het *Front de l'Indépendance* (het Onafhankelijkheidsfront), dat in maart '41 was opgericht en waartoe korte tijd later de illegale Belgische Communistische Partij was toegetreden. Een van de oprichters van het *Front*, Fernand Demany, werd toen ook communist; binnen de organisatie bleven de communisten overigens een minderheid vormen. De organisatie deed talrijke illegale bladen en oproepen verschijnen (de communisten gaven ook eigen illegale bladen uit) en verrichtte in België werk dat men kan

¹ Zulks in hoofdzaak aan de hand van F. S. V. Donnison: *Civil Affairs and Military Government North-West Europe 1944-1946* (in 1961 verschenen in de *Military Series* van de officiële Britse *History of the Second World War*), Henri Bernard: *La Résistance 1940-1945* (1969) en het door Viscount Chilston geschreven hoofdstuk over België in de *Survey of International Affairs 1939-1946* (1955), een uitgave van het *Royal Institute of International Affairs* te Londen.